

Időjárás

A kukorica idei várható termésátlagára el fogja takarni azokat a szélsőséges eltéréseket, amelyeket egyes vidékek, de azon belül is egyes helyek mutatnak majd fel. Több, mint jelzés, hogy ezek a szélsőségek már megjelentek a Top20 kisparcellás hibridkukorica fajtakísérletek szemléi során, s nem biztató az sem, hogy a IX. Kukorica Termésversenyt mindhárom eddig betakarított parcellájának termése 9 tonna alatti.

Az alábbi összeállítás teljes egészében az Országos Meteorológiai Szolgálat honlapján közzétett adatokra és elemzésekre épül. Igyekeztem a legegyszerűbb és leglátványosabb momentumokat kiragadni, s ha kommentárt itt-ott fűzök is hozzá, az csak a jobb megértés elősegítése miatt van, vagy olyan saját tapasztalat áll rendelkezésre, amely még inkább kiemeli a lényeges vonásokat.

Úgy gondoltam, hogy itt nem nyúlunk még vissza az elmúlt év őszére, nem foglalkozunk a téli és koratavaszi időjárással, jóllehet hatásuk érezhető mindenütt, ahol a kukoricatermés szempontjából negatívan ható elemek halmozódtak.

A hőmérsékleti és csapadéktérképekből csak az országos átlagokat és összegeket mutatom be, meghagyva a további ábrák aláírásait és magyarázatait. A kattintási lehetőség lehetővé teszi, hogy bárki, aki máris több részletet szeretne ismerni, könnyen ellátogathat a forrás-oldalra.

Dr. Szieberth Dénes

Elnök

Magyar Kukorica Klub Egyesület

A május

A májust a hőmérsékleti adatok nélkül mutatjuk be, mert semmi izgalmas mondanivalójuk nem volt. Megjegyzem, hogy ahol a május nem bővelkedett csapadékban, a kukorica növekedésében észre lehetett venni. Bizonyára a szárazsággal járó nagyobb napfényes óraszám is hozzájárult ahhoz, hogy a kukorica szárközeinek megnyúlása kisebb legyen a normálisnál. Az ilyen helyeken, mint például amilyen Bóly és Cegléd, a csőeredés magassága akár egy méter alatt is lehetett. A másik tudnivaló a májusi csapadékviszonyok és a termés kapcsolatáról az, hogy a kétségtelenül bekövetkező terméskorlát még nem biztos, hogy gazdasági értelemben is megnyilvánul. A felső korlátot csökkenti ugyan, de általában mi magunk gondoskodunk arról, hogy ne ahhoz kelljen mérni a kiesést. A májusi szárazság részben kedvez a talajlakó kártevők, részben fokozottan kényszeríti őket arra, hogy a kukoricából szerezzék be táplálék- és vízszükségletüket. Ezek közül leginkább a drótféreg, a mocskospajor és a kukoricabogár lárva okoz jelentősebb kárt. Azt sem lehet, figyelmen kívül hagyni, hogy a szárazságban vontatottan kelő gyomok elleni posztemergens védekezések rendszerint megkésnek, s a növekedésben ugyan lemaradó, de fejlődésben előrehaladt kukoricát a vegyszerek károsíthatják. (Hűvös csapadékos májusban viszont a hideget jobban tűrő gyomok fejlődhetnek túl, kárt okozva az árnyékolással, s közvetve a felhasznált nagyobb gyomirtószer dózissal.)

2017-ben jelentős drótféreg károkról szereztünk tudomást, kaptunk híreket a kukoricabogár lárva kártételéről is, viszont nem kaptunk hírt róla, s magunk sem tapasztaltunk jelentős mocskospajor fertőzést.

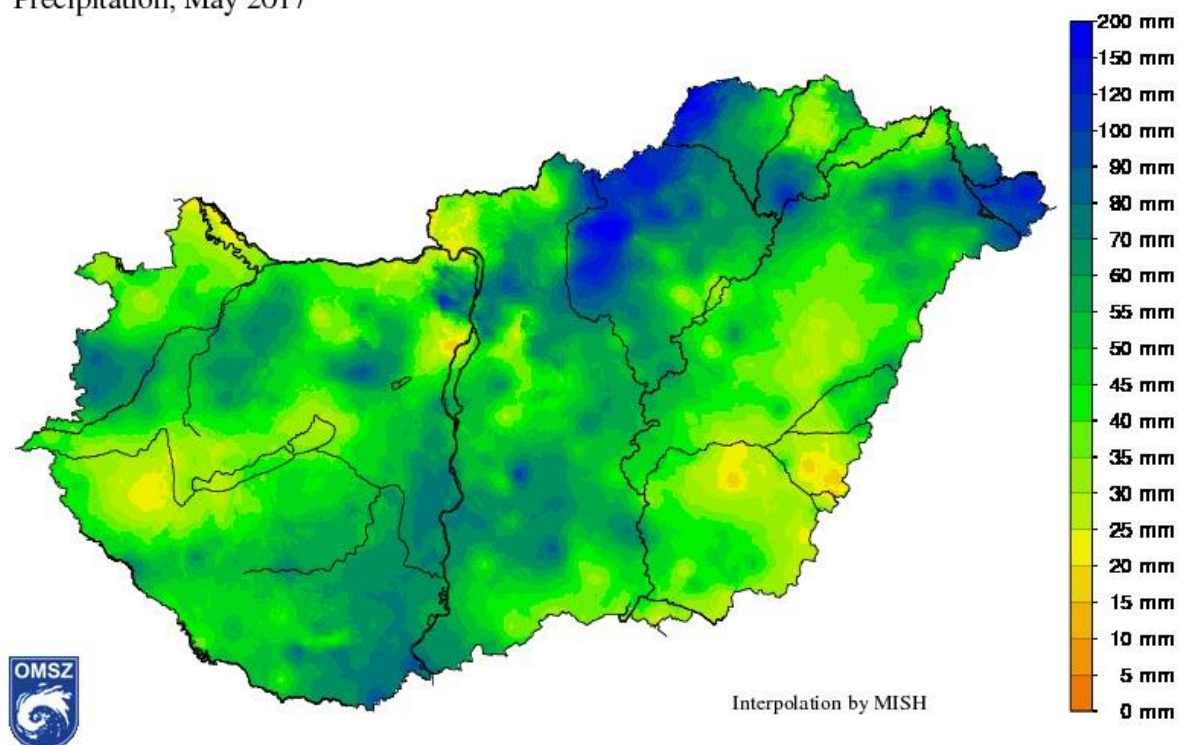
Csapadék

2017. május

A május a szokásosnál kissé melegebb és szárazabb volt.

[Hőmérséklet](#)
Csapadék
[Szélsőségek](#)

Csapadékösszeg, 2017. május
Precipitation, May 2017

1. ábra
Csapadékösszeg

A májusi csapadékmennyiség térbeli eloszlása változatos képet mutat. A legtöbb csapadékot a Mátrában, Aggtelek és Tokaj környékén, valamint a Szatmári-síkágon jegyeztük, a csapadékmennyiség értéke elérte 150-200 mm-t is. A legkisebb összegek Százhalombatta környékén, az Ipoly mentén, valamint a Viharsarok és a Göcsej egyes régióiban jelentkeztek, ezeken a területeken csupán 15-20 mm-t regisztráltunk. A havi csapadékmennyiség országos átlagban 52,3 mm adódott, ami a sokévi átlag mintegy 84%-a.

A csapadékösszeg aránya az 1981-2010 átlaghoz viszonyítva

Az ország jelentős részén átlagosan a normál érték 60-80%-a hullott, foltokban jelentkezett csapadéktöbblet is, mely kis területen meghaladta a 140-160%-ot. Az ország délkeleti területei, az Ipoly mente és a Göcsej egyes részei szárazabbak voltak az átlagosnál, egyes helyeken a csapadék mennyisége a sokéves átlag 20-30%-át sem érte el.

Napi csapadékösszegek és a sokévi átlagok országos átlagban (mm)

A hónap eleji csapadékhullás egy magassági hidegörvénynek köszönhető, amit egy újabb csapadékövi követett. A legnagyobb napi csapadékmennyiség is ehhez az időszakhoz köthető, május 3-án 8,2 mm-t regisztráltunk országos átlagban. Ezt követően egymást váltották a csapadékosabb és a szárazabb időszakok.

A június

A június azokon a vidékeken, ahol a talajnedvesség már nem volt elegendő a normális fejlődés biztosításához, maradandó nyomokat hagyott a kukoricán. A Kisalföldön, Nyugat-Magyarországon, a Dráva mentén és Somogyban már joggal aggódtak a gazdák a várható gyenge termés miatt. A száraz, meleg időjárásban egyébként megfigyelhető erős kukoricamoly rajzás elmaradt, de a gypottok bagolylepké repülése sem volt feltűnő. A gazdák, látva a bizonytalan helyzetet, ezekről a vidékekről annak ellenére sem küldték be jelentkezésüket a tukurica termésversenyre, hogy június 30-ig kedvezményt hirdettünk meg a regisztrációs díj tekintetében.

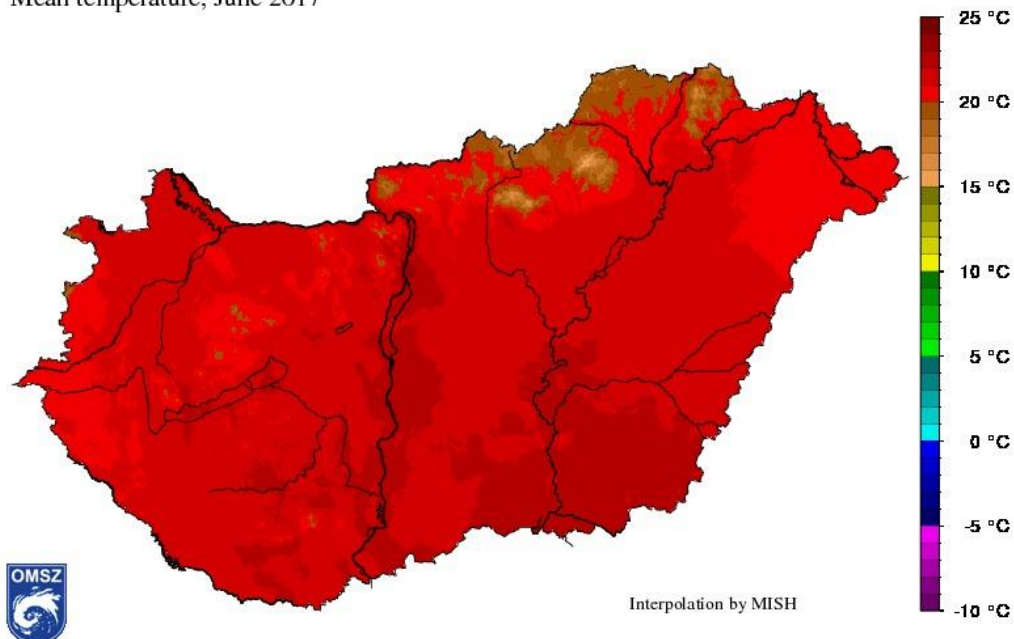
Hőmérséklet

2017. június

A nyár első hónapjában az átlagosnál kevesebb csapadék hullott, ugyanakkor a hosszú (1901-től kezdődő) éghajlati adatsorban a 4. legmelegebbnek adódott.

Hőmérséklet
Csapadék
Szélsőségek

Középhőmérséklet, 2017. június
Mean temperature, June 2017

1. ábra
Középhőmérséklet

Az Országos Meteorológiai Szolgálat állomáshálózatában mért adatok alapján a júniusi középhőmérséklet országos átlagban 21,4°C-nak adódott. Ez a hónap az 1901-től kezdődő éghajlati idősorban jelenleg a 4. legmelegebb júniusnak számít. Hasonlóan meleg volt 1964-ben (21,45°C) és 2007-ben (21,5°C), míg 2003-ban az júniusi országos átlaghőmérséklet a 22°C-ot is meghaladta. Idén júniusban a legalacsonyabb havi átlagok az észak-magyarországi hegyvidéken figyelhetők meg. A hőmérséklet itt jellemzően 16-20°C között alakult. A legmelegebb terület Budapest környékén és a tőle délre fekvő Duna-völgyben, illetve Csongrád és Békés megyében volt, ahol jóval 21°C feletti havi átlagértékek adódtak. A teljes hónapot tekintve a legmagasabb átlagot Budapest Állatkert állomáson (júniusi átlag: 24,4°C), a leghűvösebb júniust pedig Kékestetőn jegyeztük (16,2°C). Az országban átlagosan 25 nap volt nyári nap (a napi maximumhőmérséklet $T_{max} \geq 25^\circ\text{C}$) és 9 nap adódott hőségnapnak ($T_{max} \geq 30^\circ\text{C}$). Mind a nyári, mind a hőségnapok száma (rendre 10 és 5 nappal) több, mint az 1981-2010 közötti normálérték. Júniusban a hőmérséklet legmagasabb értékét június 28-án Törökszentmiklóson (36,5°C) rögzítettük, míg a minimumhőmérsékletet Zabaron mértük mindössze 4°C-kal június 2-án.

Középhőmérsékleti anomália az 1981-2010 átlaghoz viszonyítva

A nyár első hónapjában a havi középhőmérséklet az egész országban az 1981-2010-es normál felett alakult, országos átlagban 2,35°C-kal. Budapest tágabb környezetében, a Mosoni-síkon, Sopron közelében, a Bakony és a Mecsek területén 3°C–kal melegebb volt, mint ami júniusban szokásos.

Napi középhőmérsékletek és a sokévi átlagok országos átlagban (°C)

A hónap elején a nyugodt nyárias időjárásnak köszönhetően a napi középhőmérséklet 3-4°C-kal a sokévi átlag felett alakult. Majd egy június 6-án átvonuló hidegfront hatására a hőmérséklet több napig az átlag alatt maradt. Június 11. után néhány napon keresztül délnyugati áramlással érkező melegebb és szárazabb légtömegek alakították időjárásunkat. Június közepén egy északnyugat felől érkező hidegfront rövid idejű, de jelentős hőmérséklet-csökkenést okozott. Június 17. után újra erősödött a nappali felmelegedés, az átlagosnál jóval melegebb időszak következett. Az ekkor kialakuló helyi záporok, zivatarok nem hoztak jelentősebb enyhülést. A hónap végén, egy nyugat-európai ciklon előoldalán délies áramlással, több fokkal melegebb levegő érkezett térségünkbe, és tovább fokozódott a hőség. ... A hőségnek egy Nyugat-Európa felett kialakult ciklon hidegfrontja vetett véget június utolsó napjaiban.

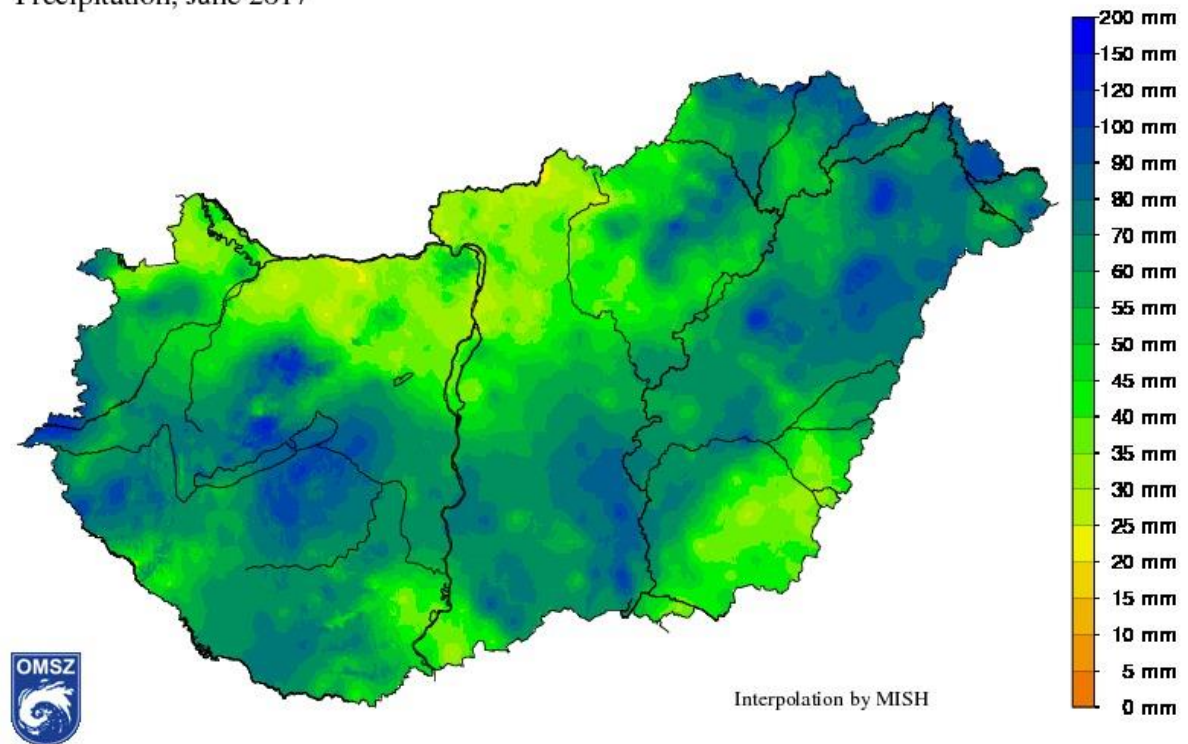
Csapadék

2017. június

A nyár első hónapjában az átlagosnál kevesebb csapadék hullott, ugyanakkor a hosszú (1901-től kezdődő) éghajlati adatsorban a 4. legmelegebbnek adódott.

Hőmérséklet
Csapadék
Szélsőségek

Csapadékösszeg, 2017. június
Precipitation, June 2017

1. ábra
Csapadékösszeg

Az év során a június gyakran a legcsapadékosabb hónapunk, azonban idén országos átlagban kissé szárazabbnak bizonyult. A havi csapadékösszeg 59mm-nek adódott, amely közel 13%-kal maradt el a sokévi átlagtól. Ugyanakkor a heves zivatarok, felhőszakadások révén az északkeleti országgrész jelentős hányadán, a Kecskemét-Szeged sávban, a Balaton tágabb környezetében helyenként 100mm feletti csapadékot összegeztünk. A legnagyobb havi csapadékot a Veszprém megyei Nagyvázsonyban mértük, ahol júniusban összesen 141,3mm hullott. Nyíregyháza Sóstón 97,4mm csapadék érkezett egyetlen egy nap alatt, június 6-án. Északon a Kisalföld, a Börzsöny, a Cserhát és a Gödöllői-dombság maradt csapadékszegény, míg a déli országgrészben a Mohácsi-sík, az Illancs és a Békési-sík. Ezeken a tájakon jellemzően 30-40mm-nek adódott a havi csapadékösszeg. A legkevesebb csapadékot (20,5mm) Nógrád megyében, Nemti településen és Budapest XIII kerületben összegeztük.

2. ábra
A csapadékösszeg aránya az 1981-2010 átlaghoz viszonyítva

A júniusi záporok és zivatarok helyenként a sokévi átlagnál több csapadékot hoztak a Tiszántúlon és a Balaton keleti medencéjében (120-140%). A határhoz közeli északi és déli országgrészben mindössze az 1981-2010-es sokévi csapadékmennyiség 40-50%-a volt jellemző.

3. ábra
Napi csapadékösszegek és a sokévi átlagok országos átlagban (mm)

A hónap elején főként száraz időjárás volt jellemző, csupán kisebb záporok, zivatarok fordultak elő, mivel hazánk egy nyugat-európai anticiklon hatása alatt állt. Június 6-án egy markáns hidegfront átvonulása erős széllelkéssel kísért intenzív zivatarokkal járt a Balaton térségében, és felhőszakadást, jégesőt okozott az északkeleti országgrészben, a Nyírségben. A front után a délnyugati áramlással érkező meleg és száraz légtömegek hatására több napig nem esett jelentősebb mennyiségű csapadék. Majd június közepén egy hidegfront és egy magassági hidegcsepp kedvezett helyi zivatarok

kialakulásának. A hónap utolsó dekádjában az erősödő nappali felmelegedés mellett két hullámban alapvetően csapadékban gazdag periódus jelentkezett. Országos átlagban a legcsapadékosabbnak június 25-e bizonyult, amikor az Alpokalján és a Dunántúlon viharos szellőkéséssel kísért heves zivatarok, felhőszakadás és jégeső is előfordult. A hónap egy hidegfronttal búcsúzott. Az OMSZ csapadékmérő hálózatában átlagosan 9 nap volt csapadékos ($\geq 0,1\text{mm}$), ami néhány nappal elmarad a szokásostól. A legtöbb (16 nap) csapadékos napot a Tapolcai-medencében, Sümegen jegyeztük, míg a legtöbb villámlással járó zivataros napot (14 nap) a Vas megyei Peresznye állomáson regisztráltuk.

Hőmérséklet